

Stockholm 12 juni 2020

Remissvar avseende betänkandet Brott mot djur – Skärpta straff och ett mer effektivt sanktionssystem (SOU 2020:7)

Djurskyddet Sverige tillstyrker samtliga förslag till lagändringar från utredaren och vill utöver detta lämna följande synpunkter:

Allmänt om utredningen:

Det är en väl genomarbetad utredning som enligt vår mening på ett bra sätt uppfyllt direktiven. Utredaren har vägt in olika argument och underbyggt förslaget väl med fakta i frågorna.

Förslaget om införande av införande av grovt djurplågeri i brottsbalken:

Detta är ett mycket bra och viktigt förslag. Utredningen visar tydligt att djurplågeribrott idag väldigt sällan bestraffas med fängelse domar. Detta trots att några av de domar som redovisas i utredningen inneburit en sällsynt grymhet mot djuren och inneburit ett enormt lidande för de utsatta djuren. Vår bild är att detta inte stämmer överens med den allmänna rättsuppfattningen om hur brott mot djur bör ses på inom rättsväsendet.

Utredningen förklarar på ett mycket bra sätt hur en mer differentierad brottsbenämning skulle leda till mer proportionerliga straff. Vi instämmer helt i det utredaren skriver att *”det kan enligt vår mening sammantaget starkt ifrågasättas om den straffmätning som sker idag är proportionerlig i förhållande till det skyddsintresse som djurplågeribrottet har, dvs. skyddet för djuren och värnandet om att det utsätts för lidande. De allvarliga fallen av djurplågeri orsakar inte bara djuren ett stort fysiskt lidande, utan även – vilket konstateras i flera avgöranden – ett utdraget psykiskt lidande i form av ångest och kraftig stress.”* (s. 116) samt *”proportionaliteten i straffmätningen – som ett uttryck för gärningens allvar i det enskilda fallet – saknas enligt vår bedömning alltså i stor utsträckning gällande djurplågeribrottet, vilket talar för en förhöjd straffnivå för allvarliga fall av djurplågeribrott.”* (s.117)

Att bestraffa de värsta fallen av djurplågeri är viktigt av två skäl. Det första handlar om djurens lidande och att detta bör värderas högre inom rättskipningen. Forskningen är idag tydlig med att djur upplever smärta, stress och ångest lika tydligt och negativt som människor. Ett samhälle som tillåter att vi människor håller djur för sällskap och livsmedelsproduktion behöver också visa stor respekt för att dessa djur är levande och kännande individer och därmed ska skyddas ifrån lidande. Djur som hålls av människan bör ses som särskilt utsatta då de är helt beroende av människan för sitt välmående och inte har möjlighet att fly undan. Utredaren beskriver att *”det kan ju på goda grunder antas att också acceptansen för brott mot djur har minskat i takt med samhällsutvecklingen, vilket också återspeglar sig i regeringens ... ställningstagande om djur som varelser med ett egenvärde, ett ställningstagande som ju delas av riksdagen genom antagandet av propositionen, vid införandet av den nya djurskyddslagen.”* (s.117)

Det andra skälet för att ta brott mot djur på större allvar än idag nämns inte i utredningen. Det handlar om kopplingen mellan våld mot djur och våld mot människor. Genom att ingripa tidigt och tydligt mot våldsbrott riktade mot djur kan samhället troligen inte enbart rädda fler djur från att drabbas utan även människor. Mer information om detta samband samt forskningsartiklar i ämnet finns att läsa på kunskapscentret Se Sambandets hemsida, <https://sesambandet.wordpress.com/>

Sammantaget anser vi således att det är ett mycket bra förslag att införa ett grovt djurplågeribrott med den föreslagna straffskalan.

Vi tillstyrker också förslaget att grovt djurplågeribrott som huvudregel bör behandlas påföljdmässigt som artbrott.

Förslaget om sanktionsväxling:

Vi tillstyrker förslaget om sanktionsväxling, att vissa brott mot djurskyddslagen och dess föreskrifter, avkriminaliseras och därmed ersätts med administrativa sanktioner, en sanktionsavgift.

Skälen för vårt ställningstagande överensstämmer med utredarens. Idag åtalsanmäls väldigt få överträdelser mot de paragrafer i lagtext och föreskrifter som utredaren föreslår sanktionsväxling på. Som utredaren skriver finns det anledning att ”*systemet med straffrättsliga påföljder upplevs som uddlöst när det gäller att beivra dessa överträdelser.*” (s. 227) Vi delar också utredarens syn på att ”*kontrollmyndigheterna bör i allmänhet anses a bättre förutsättningar att utreda överträdelserna än de rättsvårdande myndigheterna, eftersom de besitter specialkunskap på området.*” (s.228) Att kontrollmyndigheten (länsstyrelsen) själv kan besluta om en sanktion tror vi, i likhet med utredaren, kommer att leda till att fler överträdelser än idag beivras med en effektiv resursanvändning för staten som helhet. Att denna form av ”lindriga” överträdelser beivras tror vi kommer att stärka den förebyggande roll som djurskyddslagen har och därmed hindra djurlidande. Att tvingas betala en saktionsavgift kommer troligen vara så kännbart för djurägaren att denne kommer att åtgärda felen som annars kunnat leda till att djur skadas eller på annat sätt utsätts för lidande.

Det är dock viktigt att alla fall där ett djurlidande redan kan konstateras faller inom ramen för åtalsanmälan, i enlighet med utredarens förslag: ”*det avgörande ska alltså vara att överträdelsen varit så pass begränsad att det inte uppstått något djurlidande*” (s.290)

Vi ser också att det kan finnas fler områden som skulle kunna omfattas av sanktionsväxlingen och uppmanar därför regeringen att noga lyssna in förslag från de aktuella myndigheterna länsstyrelserna och Jordbruksverket på det området.

Vi tillstyrker också utredningens förslag att sanktionssystemet bör beslutas av riksdag eller regering.

Konsekvensanalys:

Vi delar i stort utredningens konsekvensanalys. Vi anser dock att regeringen bör tillföra extra medel till länsstyrelserna vid införandet av sanktionsväxlingen och myndighetens nya ansvar att utföra sanktionsavgifter. Utredaren skriver att ”*det är svårt att bedöma vilken effekt förslaget om en utvidgning av tillämpningsområdet för det ringa brottet mot djurskyddslagen kommer att ha på myndigheternas kostnader*”.

(s.349) Vidare anger man att ”länsstyrelsernas 28-nätverk har tillfrågats om vilka kostnader skulle kunna innebära för länsstyrelserna. Någon total kostnad har nätverket inte kunnat uppskatta.” (s.350)

Djurskyddskontrollerna är redan idag för få och ett flertal anmälningar om att djur far illa hanteras idag genom att brev skickas istället för att en kontroll genomförs. Det är mycket olyckligt och riskerar att innebära att djur fortsätter att lida. Länsstyrelserna hävdar själva att denna nedprioritering av kontroller av anmälningssärenden beror på en för liten budget samt en politisk prioritering att kontrollera livsmedelsproducerande djur. För att inte anmälningssärendena ska bli ännu mer nedprioriterade föreslår vi därför att regeringen tillskjuter myndigheten extra medel för att hantera den nya arbetsuppgift som sanktionsavgifterna innebär.

För Djurskyddet Sverige,

Åsa Hagelstedt
Generalsekreterare